

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târguul Inului Nr. 30.
 Servori neînfrunzate nu se primesc.
 Manuscrisuri nu se răscesc.
 Birourile de anunțuri:
 Brașov, piața mare, Târguul Inului Nr. 30.
 Inserate mai primese în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndl, M. Dukas, A. Oppelik, J. Domsberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Dausbe; în Hamburg: A. Steiner.
 Prețuri inserțiilor: o serie garmonă pe o coloană 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tariful și învoială.
 Reclame pe pagina a III-a o serie 10 or. v. a. s. 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU XVI.

„Gazeta“ este în să-careți
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminecă 3 franci.
 Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii.
 Abonamentului pentru Brașov:
 a administrațiune, piața mare, Târguul Inului Nr. 30 etajul I:
 I: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
 Cu dusele în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 or. v. a. s. 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 81.

Brașov, Mercuri, 14 (26) Aprilie

1893.

Brașov, 13 Aprilie v.

Amă dîșu în revista de erî, vorbindu de uneltirile de germanizare în Bucovina, că guvernul austriac pîrtinesce unde numai pôte pe Germani, decă nu altfelu prin protegearea limbii germane.

Ună casă de curîndu întemplată în capitala Boemiei servesce ca viuă ilustrare pentru afirmarea de mai sus și totodată ne arată situațiunea actuală politică dincolo de Laita ca fôrte puțină îmbucurătoare.

Eată casulă amintitū:

Intr'o ședință, ce a ținut'o dî-lele trecute secțiunea germană a consiliului școlar al țării—scimū că există o secțiune germană și alta cehică — reprezentanța orașului Praga a fostū vehementū atacată sub cuvîntū, că ar fi dușmănosă și rēu voitōr față cu instrucțiunea germană și ar suprimē școlile germane. Membrulū consiliului școlarū, care representă comuna Praga, s'a încercatū sē o ia în apărare contra acelorū acușățiunī, dēr nu l'au lāsātū sē vorbēsca.

Atuncī reprezentanța orășenescă hotăresce sē s'adreseze guvernatorului c. r. alū Boemiei conte Thun cu o espunere a situațiunei școlilor din Praga, în care se documentēză cu cifre, că învinuirile acele nu suntū fundate și că Praga face încă mai multū, decătū ar fi datōre după lege, pentru instrucțiunea germană. Totodată s'a protestatū energicū în contra faptului, că reprezentantulū comunei a fostū scurtatū și mărginitū în libertatea cuvîntului tocmai atuncī, când avea datorია sē ia în apărare adevărulū față cu acușățiunile nedrepte ridicate în consiliulū școlarū alū țării.

Guvernatorulū însē a retrimisū imediatū *promemoria*, ce i-a adresat'o reprezentanța orășenescă, fără de a-o rezolva în modū oficialū. Acēsta a produsū mare iritațiune în Praga și îndată a și

fostū interelatū guvernatorulū în dietă asupra procederei sale.

Guvernatorulū a rēspunsū, că represerantața orașului n'ar avē dreptulū de a supune criticei decursulū desbaterilorū consiliului școlarū alū țării. Elū își termină discursulū sēu cu o dojenire, care a produsū mare nemulțămire în sinulū Cehilorū. Guvernatorulū exprimă adecă speranța, că comuna Praga va dōvedi în viitorū, că imputările acele au fostū nebasate și că va sprijini cu bunăvoință cauza înaintării școlilorū germane.

O adevărată furtună s'a ridicatū în contra guvernatorului, căruia i s'a imputatū, că vrē sē readucă vremile, când birocrașismulū atotputernicū privea la cetățenī numai ca la sursele supășii, cărī n'au drepturi, ci numai datorii; bunăoră cum se întēmplă de ordinarū ađi cu noi Romānii sub regimulū de „modelū“ ungurescū.

„Prin aceea, că nu le place critica dōvedescū numai, că n'au consciința curată... „Guvernatorulū pîrtinesce pe Germani, bine sciindū, că ei suntū aceia, cărī germanizează cu ajutorulū Schulvereinului ajutoratū dela Berlinū“... Așa vorbescū reprezentanții cehi, așa scriu dîarele cehice.

Ne putemū face acuma o idee cum stau lucrurile cu germanizarea în Bucovina, decă și Boemii se plângū în contra ei atātū de amarū.

Atitudinea guvernatorului Thun mai este însă unū semnū, că guvernulū Taaffe n'are de cugetū a pāși pe cărări răzicilante și că începe a se răzima pe partida germană, introducēndū în regimū spiritulū birocrașismului vechiu austriacū.

Foile boeme se plângū pôte cu dreptū cuvîntū, că guvernulū este încuragiatū în direcțiunea acēsta de aristocrașimea boemă, care crede compatibilū cu interesele ei a susținē o astelū de stare de

lucruri și nu vrē sē dea mîna sîncerū cu partidele naționale cehice pentru a crea o situațiune clară și mulțămitoare în Boemia. Deși aristocrașia boemī au declaratū, că nu mergū cu guvernulū, totuși ei de taptū inclinā mai multū spre elū și îl sprijinescū umērū la umērū cu conservatorii-clericali.

CRONICA POLITICĂ.

— 13 (25) Aprilie.

Noulū atac asupra școlilor confesionale a deșteptatū îngrijiri serioșe nu numai la noi Romānii, ci și la catolicii unguri. Astfelū fōia „Magyar Allam“ scrie unū articolū fôrte temeinicū contra proiectului de lege despre salarisarea învățătorilorū, în care, după ce arată, că guvernulū, pentru ună sumă de 50 fl., vrē sē se îngereze în afacerile școlilorū confesionale, dîce următoarele: „În contra acestorū dispozițiunī, noi catolicii protestămū, atātū în numele bisericei, câtū și alū statului, ale cărui cercuri de dreptū și putere noi le respectămū. Protestămū în numele statului, la ale cărui interese și autoritate mereu se provōcă ministrulū conte Csaky, și pe carī și noi le respectămū totū așa, ca și elū. Protestămū, pentrucă nu credemū, că ar fi în interesulū statului, oă și-a mări autoritatea și și-ar valora puterea prin aceea, oă va cumpēra pe sēma sa drepturi și influență prin banī. Decă compete statului, în modū firescū, ca în virtutea cercului sēu de dreptū, sē se amestece în afacerile școlilorū confesionale, atuncī poțtēsca a o face acēsta față cu tōte școlile; decă nu-i compete, atuncī nu cumpere cu banī astfelū de drepturi, fi decă statulū nu este unū tērgovețū, cum credū agenții lui politici... Protestămū în interesulū religiunii nōștre, care totdeuna a păditū educațiunea și școlă, ca lumina ochilorū sēi...“

Pe dîua de 22 Aprilie c. a fostū convocată o conferența de delegați ai diferitelorū partide autonomiste în Praga. Se tratēză aici de importanta oestiune, decă Cehii tineri se vorū putē înțelege

cu mării proprietari și cu Cehii bătrāni asupra unei viitoare procederi comune? „Vaterland“ scrie, oă deși în împrejurările de față speranțele într'unū rezultatū grabnicū și îmbucurător alū acestorū tractări nu potā fi mari, totuși nu pôte fi eschisă a priori posibilitatea, ca Cehii tineri, față cu învederata sterilitate a procederei lorū unilaterale de până acuma, sē rēspundā la prevenire cu prevenire.

Din discursulū

rostitū de P. S. Sa Episcopulū Ioanū Popu la deschiderea Sinodului din Caransebeșū.

...Nu se pôte tăgădai, domnilorū, oă de unū timpū încōce mereu se ivescū nisce poruri neobișnuite și nejustificabile, carī continuu ținē lumea în mișcare și umplu inimi de cele mai serioșe îngrijiri. A nesocoti aceste porniri și a nu ținē contū de aceste mișcări generale, ar înesma a avē ochi și a nu vedē, a avē urechi și a nu ađi, a avē minte și a nu pricepe cele ce se petrecū jurū împrejurulū nostru, mai alesū când acelea se vēdū a fi îndreptate și în contra bisericei nōștre și autonomiei ei, cāștigate cu multe osteneli și sacrificii.

„O astfelū de pornire durerōsă și de totū asupritōre pentru noi, este și proiectulū de lege alū regimului pentru îmbunătășirea salariilorū învățătorescū, care proiectū, cum se știe, în anulū trecutū a formatū obiectū de pertractare aici în sinodulū nostru diecesanū, aducēndu-se concludulū, ca în contra lui sē se aștērnā o reprezentațiune la dieta țerei pentru rieptare. Acēsta reprezentațiune încă de multū s'a făcutū și înaintatū în numele sinodului la casa ablegașilorū, dēr fără folosū, oăoi aceea, cum se aude, nu s'a aflatū vrednicō a se lua în considerațiune din partea comisiuniei dietale respective. Māne, poimāne, domnilorū, proiectulū din oestiune se va pertracta în plenulū dietii, și fiindū elū, cum se dîce, deja întregū primitū în comisiune, primitū va fi de sigurū și în plenū, și astfelū devenindū lege, fără îndoielă ne va nimici autonomia nōștră școlară, pentru care atātū amū luptatū și asudatū.

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

Esposiția dela Chicago.

Din raportulū d-lui George Ioanū Lahovari cătră adunarea generală a societății geografice române din 13/25 Martie 1893.

(Fine.)

După paradă, începurā *speech*'-urile fôrte lungi, fôrte numēroșe, și pe carī bine înțelesū nimenea nu le putea ađi, nicī înțelege; unulū din oratori din gresală atinse unū bumbū electricū și imediatū o orchestră, compusă de 5000 de executanți, începū a cânta, astfelū că le fū imposibilū oratorilorū a ști mai continua discursurile. Aci putemū dîce: *a quelque chose, malheur est bon.*

Zidurile esposiției suntū înșirate pe malurile lacului Michigan și suntū în dimensiuni colosale. La începutū Americānii se adresaserā la d. Georges Berger rugāndulū a pimi dēnsulū sē organizeze Exposiția (precum făcuse la Parisū 1889) și îi ofērea pentru acēsta

ostenelă 100.000 de dolari (o jumătate de milion). D. Berger refușă dîcēndū, oă dēnsulū nu lucrēză decătū pentru Franca.

La esposiția de Chicago totulū va fi colosalū, așa d. e. *Pescăriile* d-lui Cobb, în care va fi unū aquarium de dimensiuni... americane, prin acēstū aquarium trece o galeriă de sticlă grōsă, în care se va putē plimba publiculū, ca în fundulū mării, și va putē admira producțiunile oceanice la drepta, la stānga, d'asupra cepului, cum și sub picioarele sale. S'a mai proiectatū a se aduce în acēste basinū și o *balenă vie*; spre a-o aduce va trebui ca acēstū ceteaceu sē facă o călătōriă în trenū-expresū de 24 ore, distanță care desparte oceanulū de Chicago! Dēr ce este imposibilū unui yankee?

Unū altū ouiu (*un clou*, cum îi dîcōt Francesii) va fi esposiția specială a *Femeilorū*. Inițiativa acēstei esposițiunii se datōresce d-nei Potter Palmer, soția unui archi-milionarū din Chicago. Ecă cāte-

va articole din programulū acēstei esposițiunii a femeilorū:

A arată lucrările femeii în cele mai variate aplicațiuni — a publica o statistică de proporțiua lucrului femeescū în totalulū producțiunii umanității — a expune partea femeii în operele filantropice și caritabile, precum și acelea ale reformei sociale — a organiza o publicitate pentru esposiția femeilorū prin intermediulū presei feminine — a aduna producțiunile literare ale femeii.

Șciți, oă America este țera unde se lucrēză mai multū pentru emanciparea sexualū slabū; de aceea esposiția, a cărei inițiativă a luat'o d-na Potter Palmer a gășitū unū resunetū între tōte clasele frumosului sexū americanū, până și la femeile negre.

Dēr cuiulū, pironulū esposiției, va fi negreșitū partea rezervată electricității: Unulū din portalele palatului va fi decoratū cu unū felū de mozaicū compusū de 6000 de lumini multicolore și mișcătōre, a cărui desemnū va fi schimbătorū,

întocmai ca într'unū celeidoscopū. Va mai fi o lampă cu proiecțiune de o așa putere, încātū va putē lumina fôrte bine unū banchetū sēu unū balū la o distanță de 80 de chilometri. Unū teatrophonū monstru, care va corēspunde cu o ocnacitate rēsonatōre în tavanulū unei săli, va permite publicului sē audā unū concertū datū la New-York sēu la Boston, adecă la o depārtare de 1500 chilometri, și acēsta fără ajutorulū acelorū *urechelniși* incomode, carī se întrebuntau până acum.

Ar fi prea lungū și obositorū a vē întrefinē mai multū despre minunile esposiției dela Chicago — ar crede cineva oă citeșce unū romanū a lui Jules Verne—și cu tōte acēste, acēst roman va fi o realitate peste puținē dîle — la I-iu Maiu.

Voiu sfirși dāndū cāte-va cifre, carī vorū pune mai în reliefū mărirea acēstei întreprinderi.

Acēstū mare iarmarocū (tērgū) mo-

„Dér încă și alte pericole ne amenință, domnilor deputați, poți și mai durerose în consecințele lor, fiindcă privesc credințele, datinile și obiceiurile noastre strămoșice. Acestea deocamdată nu ne sunt cunoscute în detalii, dér se afirmă cu totă pozitivitatea în principiu, apoi se știe, că principiul este izvorul detaliilor lor.”

Față cu aceste împrejurări grele, și pline de îngrijiri fundate pentru viitorul nostru, nu ne rămâne, domnilor deputați, decât ca încordându-ne de nou puterile, să stăruim cu tot-deadinsul, și să nu înocetăm niciodată a ne apăra drepturile ereditate dela părinții noștri cu toate mijloacele legale, cari ne vor sta la dispozițiune, bine știind, că drepturile apărute niciodată nu se pot pierde. Ele se pot împiedeca pe un timp, mai lung ori mai scurt, după împrejurări, dér schimbându-se acestea și încetându-se pedecile, ele era iesu la ivelă în deplina lor valoare. Dovadă despre această venerabila noastră Metropoliă, dovadă venerabila noastră Episcopie a Caransebeșului, amândouă restaurate. Cine mai credea, că aceste două vor mai învia vre-odată? Au nu totă lumea le socotea a fi morțe și îngropate pentru toți vecii? Dér furtunile trecură, timpurile se schimbă, și astăzi, iată-le! amândouă vii și pline de viață, pe lângă toate cursele, cari li-s'au pus, pe lângă toate piedecile și greutateșile, pe cari în deobște biserică noastră le poartă. Și ore pentru ce această? Pentru că drepturile dumnezeiesci înăscute omului, nu înocetă, nu pierd niciodată. Ele sunt vecnice ca și Acela, care ni le-a dat!

De altă parte, de sine se înțelege domnilor deputați, că totu cu asemenea puteri ne vom nișu a ne implini datorințele noastre față cu afacerile diecesane, pe toate terenurile și cu deosebire pe cel școlar. Pe acestu din urmă teren vom avé de fugrijitu, ca școlile noastre confesionale și salariile învățătorilor să se aducă la o stare câtu se poți mai satisfăcătoare reorințelor legii, scutindu le astfelu după puțință de ajutoare și ingerințe străine. Poporul nostru e buu și darnicu, domnilor, trebuie numai capacitată și luminat de ajunsu, ca să șie cunoască interesele sale de viață, și atunci pe lângă toate greutateșile, ce îl apasă, el nu se va retrage nic delă sarcinile, ce se vor cere spre scopul indicat...”

SCRILE ŢILEI.

13 (25) Aprilie.

Recepția și libertatea religioasă. După cum află „Vaterland” din Viena, proiectul de lege privitor la recepțiunea Evreilor și la libertatea religioasă va fi prezentat dietei unguresci la finea săptămânei acesteia.

Oprirea muzicilor militare de a cânta

Veți avé o idee de afluență de vimentală a costat până acum 100 de milioane de lei.

sitator, ce se așteptă la Chicago, când voiu spune, că dreptul de a vinde *alune prajite* în incinta expoziției s'a plătit cu 300,000 de lei; ér pentru *semănțele de dovleac* s'a plătit 300,000 de lei și așa mai încolo. — Aceste cifre și date nu sunt fantesiste și nici nu sunt transmise de *rațele gazetelor americane*; ele ne sunt date de un om seriosu, d nu E. Morel, care împreună cu d-nu Krantz, au asistat la sărbătorile *dedicării* din toamna trecută.

Mugur

De Carol de Doring.

Era érnă. Eu mă plimbam pe stradă. Inima îmi era atât de grea și nu șiam pentru ce. Sunt clipe în viața omului, când se simte, ca și când l'ar apăsa greutatea lumii întregi.

Mi-se părea, că natura îmi răspunde tristă la durerosele întrebări ale inimei.

în teatrele maghiare, despre care a adus mai întâiu scire „Magyar Hirlap” se espioă de către „Coresp. politică” în mod autentic astfelu: „Intr'adeveru, că reprezentăția piesei „Nuntă de probă” în teatrele unguresci a pricinuit luarea unor dispozițiuni privitoare la concursul muzicilor militare. Nu este înșe adevăratu, că s'ar fi interzis concursul *tuturor* muzicilor militare la toate reprezentățiunile din teatrele maghiare.”

April cu tone. Fôrte nimerit a caracterisat regretatul Eminescu luna Aprilu, numindu-o: cu tone. Aprilu nostru din éstanu dá oea mai strălucitá dovadă, că visătorul poetu alu „Epigonilor” a exprimat un mare adevăr. Unu Aprilu mai cu tone, mai dirzu, mai réutaciosu și mai înocăpatinat, ca celu de-acum, n'au pomenitú nici bătrânii de vremuri. Pe când ar trebui, ca foi nerđi, iarbă verde și flori să ne înveselască privirea, Aprilul din éstanu nu ne ofere decât oregni uscate, západă, flori de ghiată la strășini, vânturi reci ca crivățul, și numai rar, fôrte rar ne suride câte-o rađă de sóre, care rátaicitá prin vèzduhu se retrage îndată, vèđéndu fața tristă și posomorită a globului nostru. Duminecă, de pildă, am avut o di, ca'n driculu ierului celei mai asore. De Sâmbătă noptea încă a început să ningă și mîșoarea a ținut peste di în numeroșe intervale, ér de către séră am avut norocire de unu adevăratu viscolu cu západă. De atunci suflă vânturi reci și ascuțite. semn că Aprilu nostru s'a îndrăgitu astfelu de iarnă, încatu mai preferă a fi urgisit de muritor, decât de hatirul acestora să se despărtescă de ea. Nu de géba l'a numitú Eminescu: *cu tone!*

Statu primului rege. În programul sărbătorilor mileniului se află un punctu, care vorbesce despre înălțarea unei statue primului rege ungurescu, Sf. Ștefanu, ce se va desvâli cu ocaziune în Budapesta. Cu ridicarea acestei statue a însărcinat guvernul ungurescu pe consiliul regnicolaru de bele-arte, și acum nu a mai rămas decât să se stabilească terenul, unde se va așeza statua. Majoritatea membrilor consiliului e de părere, ca statua să reprezente pe Sf. Ștefanu călare și în toga de gală a încoronării de rege. — N'ar strica să se sculpteze pe pedestalul statuei memorabilele cuvinte ale primului rege ungaru: *Regnum unius lingue...*

Comertul României cu țerile streine. Direcțiunea vămilor române publică resumatul importului și esportului României pe timpul dela 1 Ianuarie până la 1 Novembre 1892. Importațiunile atingú cifra de 324,182,731 fr. contra 383,169,798 în 1891. Esportațiunile s'au urcatu la 230,617,241 fr., contra 229,988,711 în 1891. Diferența în favoarea importațiunilor este deci de 93,565,490 fr. Față cu anul 1891 importațiunile sunt în 1892 în scădere cu 58,987,068. Scăderea această

Cerul era acoperit cu nori suri și gri. ce păreau, că sunt gata să se surupe. Vântul sufla rece și ascuțit. Casele se păreau urite și posomorite, strada întregă da înfățișarea omului, care peste nopte durmindu réu, se scólá indispusu.

Paseri nuse vedeau, afară de câte va vrăbii flămânde, ce se certau pentru o fărmitură de pâne. Ghile de ierbă din grădină erau galbene și putređite, neaua călcată se amesteca cu noroiu și umedă. Pomii și tufișele păreau nișce mătură, ce-și întind crengile morțe, negre și góle în aeru.

Oamenii se grăbeau pe stradă cu mânilé infundate în busuure. Nasurile lor sunt roșii de frigă și caili dela trăsuri călcău pavagiulu triști și ei și posomoriti, ca totul din natură. Nici unei vietăți nu se părea că-i suride sórele și fericirea scurtă a unei vietți mai vesele, mai tionale.

Priveam în sus; de-asupra mea atărna o crengă mică, era de totu golașe. Ea se legăna încetu de vèntu. În mar-

se poți atribui. în mare parte, desvôlțarei industriei române.

Matriculele civile, în Ungaria, se dice, că vor fi introduse după modelul prusian și francesu. Deși s'așteptă, ca proiectul de lege respectivu să fi prezentat dietei încă în cursul acestei luni, totuș guvernul a trimis numai acum pe unu funcționar din ministeriulu de interne în străinătate, ca să studieze detaliurile. Cudată procedere. care ne aduce aminte de đicala: după ploia, căciulu de oia!

Unu rămășagu ciudat s'a făcutu dílele acestea în închisórea de statu din Seghedinu. Unu coconășu duelgiu, cu numele Zarándy Gaspar, s'a rămășitu cu vestitul Wahrman Richard, care încă petrece în „mășăstirea” din Seghedinu, că va urca zidulu ce împrejmuesce închisórea și va sări afară în stradă. Wahrman nu putea crede așa ceva, ér Zarándy punéndu unu bunu rămășagu a urcatu zidulu, s'a dus în orașu până la redacțiunea unei foi, unde a cerut dela unu redactoru unu biletu cu care să dovedească căștigarea rămășagului; el s'a întorsu apoi intr'o birjă la închisóre, unde s'a luat unu protocolu, pe basa căruia directorulu închisórii a făcutu arătare ministrului de justiția.

Reuniunea femeilor romano cat. din locu și-a ținutú adunarea generală Dumineca trecută, sub presiulu d-nei V. Maurer. Din raportulu d-lui secretarú Biro și alu d-nei cassiere I. Schmid se vede, că reuniunea această a implinit 18 ani dela existența sa; de prezentu are 155 membri, averea reuniunii s'a sporit în cursul anulu trecutú aproape cu 5000 fl. În totalu reuniunea dispune ad de unu capitalu în bani gata de 22,936 fl. 12 cr. Pentru sporirea și mai departe a fondului, în séra de 3 Maiu se va da din partea Reuniunii o produciune teatrală în limba maghiară și germană.

Liceu francesu în Rusia. Planul venitulu încă pe timpul festivităților dela Kronstadt, de-a se înființa unu liceu francesu în Rusia, e aproape de realizare. „Novoje Vremja”, află că guvernulu francesu e gata a dona pentru scopulu arătatú suma de unu milionu de franci și că are de ougetu a mai da și unu ajutoru anual de 50,000 franci. Liceulu se va deschide în Petersburg și nu, cum se dicea întâiu, în Moscova.

Logodnă. Din Sibiu ni-se anunță logodna d-lui Toma Simionu cu d-ra Paraschiva Murășanu. — Fia în oștu cu norocu!

Rezoluțiunea Sinodului din Caransebeșu și „Magyar Allam.”

Fóia clericală „Magyar Allam” se ocupa, în numărul seu dela 22 Aprilie, cu rezoluțiunea Sinodului din Caransebeșu, prin care se protesteză contra politicei bisericesci a guvernului. Éta cum se exprima fóia ungurescă:

„În Ungaria, după credințioșii catolic, mai numeroși sunt credințioșii bisericei

gr. orientale, care numără trei milioane; numai după aceea urmăză confesiunile protestante, cari la olaltă luare nu figureză în statistică o'unu număr mai mare, decât greco-orientalii. Între locuitorii țerii așa-déră, după catolic, majoritatea formându-o greco-orientalii, pășirea acestora contra teoriei liberale, adecă contra politicei bisericesci, este identică cu *manifestarea majorității țerii*. Prin urmare, rezoluțiunea Sinodului din Caransebeșu cumpănesce mai mult decât declarațiunile de aprobare ale municipiilor... Rezoluțiunea această este așa de corectă și așa de obiectivă, încatu nime nu se poți retrage de sub influința ei. În ea nu voru găsi, nici chiar fantasticii șovinisti, cari vedú în fiă-care cetățenu alu patriei — afară de cei din Dobrișinu — trădători de patrie, nu voru găsi, đicemú, nici schințea din cestiunea de naționalitate, nici unu cuvèntu de care s'ar poté lega, — deși argumentulu principalu alu politicienilor de talia lui Beksics a fostu, că politica bisericescă e bună, toamai pentru-că ea nu convine naționalităților. Ei, dér aci nu este vorba de cestiune de naționalitate, ci numai de aceea, că nici statulu nu-i este permis a silii consciința cetățenilor și *limba lor*, ér deca lucrările óre-cărei secte ori naționalități șovescu în ordinea de dreptu a statulu, atunci să aplice statulu legea penală, fiind-că intr'unu stat de dreptu nu poți fi altu păcatu, decât ceea ce declară de punibilu codicele de lege.

„Șoiu fôrte bine, ba o vedemú și din articulu de ad de d-nei „Pesti Hirlap”, că nenorocita cestiune de naționalitate voescu s'o complice cu politica bisericescă. Dér cine vré această complicare? De sigură, că nu greco-orientalii, nici protestanții, cari stau pe basa creștinismulu pozitivu și cari toamai pentru această combatú cășetoria civilă, — ci acei vênători după reclamă liberali, cari, ca să mătușească oatu mai curéndu patria, *injură mereu naționalitățile* ori au causă, ori n'au; injură fiind-că *cestiunea de naționalitate este tema lorú predilectă*, seu mai bine đist, *calulu de bătăia alu șovinismulu*, care pentru „reforme” bisericesci se însufleșește ca orbulu, fără de a pricepe măcaru, că ce putere au ele asupra poporulu și ce influință asupra moralității.

„Cetéseă acești domu, până în fine, rezoluțiunea din Caransebeșu și judece-o, căci abia de voru fi cetitú o critică mai obiectivă și mai zdrobitóre a plănuirilor lorú. Noi însé salutămú cu bucuriă pe cei ce au compus proiectulu de rezoluțiune dela Caransebeșu, proiectu, care grăbesce a veni în apărarea creștinismulu patriei.”

Mai amintimú, că în numărul seu dela 21 Aprilie, „Magyar Allam” reproduce, în traducere fidelă ungurescă, întregă rezoluțiunea de protestare a Sinodulu dela Caransebeșu.

Din istoriculú unei parohii române.

Botizú-Oșvarú, 14 Aprilie 1893. (Comit. Sătmarului)

În Nr. 250 alu „Gaz. Trans.” din anul trecutú, am fostu istorisitú, oum la 1802, sub primul preotú român de aici, I. Boitoru, a venitú aici și a doua órengă Andercoiană dela Homorodulu de josu, aducéndu cu sine Evangelia românească imprimată în Blășiu sub Ath. Rednicu, la 1765.

Acestă Evangeliă, la pag. 67, poartă următorea inscripția cu litere cirilice: „Sé se știe, că această sântă Evangeliă a cumpératú *Popa Dumitru*, locuitoru în Homorodulu de josu, și a datú pe dânsa 10 florinți, în dílele Crătesei dela Beciu, Maria Teresia, și „au dat' o pomană la beserica Homorodulu de josu... (aici urmăză trei rânduri nedescifrabile) ....Și a fostu în satulu nostru fihómosulu Andarcan Gavrilă cu patru nemși, anume: Andarcan Mihai, Andarcan Ioanú, Curatoru „Andarcan Vasiliu.”

Maria

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 April 1892.

Renta ung. de aur 4%	115 45
Impr. oail. fer. ung. in aur 4 1/2%	123 40
" " " " argint 4 1/2%	101.55
Oblig. " " " de ost. I. emis.	110.75
" " " " " II "	—
" " " " " III "	—
Bonuri rurale ungare	96.55
" " croato-slav.	—
Despagubirea dijmei de vin	97.50
Imprum. ung. cu premii.	152 —
Losuri pentru reg. Tisei si Seghed.	142.75
Renta de hartie austr.	98.40
" " argint "	98.—
" " aur "	117.20
Losuri din 1860	148.—
Actii de-ale Banoei austro-ung.	985.—
" " " ung. de credit.	401.25
" " " aust. de credit.	342.—

Argint	—
Galbeni imp.	5.77
Napoleondori	9.73
Marci imp. germ.	59.80
London (lire sterlinge)	122.25
Rente de corone austr.	96.55
" " ungară	95.65

Cursul pieței Brașov.

Din 25 April 1893.

Banote rom. Camp.	9.66	Vend.	9.70
Argint român.	9.55	"	9.60
Napoleon-d'or	9.68	"	9.72
Galbeni	5.65	"	5.70
Ruble rusesci	1.26 1/2	"	—
Marci germane	59.—	"	59.60
Lire turcesci	—	"	—
crisuri fone. Alb. 6%	101.—	"	—
" " " 5%	—	"	—

„Silvania“ institutului de credit și economii în Șimleul Silvaniei.

Prospectul de subscriere.

1. Adunarea generală a institutului de credit și economii „Silvania“, ținută la 28 Martie a. c., a decis, ca prin esmitere de nouă acțiuni în număr de 1500, capitalul social de 75,000 fl. v. a. să se înmulțească la suma de 150,000 fl. v. a. sau 300,000 corone.

2. Pe baza acestei decizii și în conformitate cu §-lă 7 din statute, acționarii vechi au preferința, ca până la 31 Maiu a. c. în valoare nominală adecă cu 50 fl. v. a. și 1 fl. spese de emisiune, să subsemneze încă atâtea acțiuni, câte posedă de presinte, încâtă până la 28 Martie a. c. au fost înregistrate pe numele lor.

3. La subscriere de fiă-care acțiune se plătesc 5 fl. ca vârsământul prim și 1 fl. spese de emisiune.

4. Plătirea celor-lalte vârsăminte este a se îndeplini conform §-lui 10 din statute începând dela 1 Iulie 1893, totu la 2 luni în rate de 5 fl. după acțiune; ér după vârsămintele neplătite la terminu, până la plătire se calculează 8% interese de întârziare. Acționarii, cari la terminu n'au plătit vre-o rată, prin postă se provocă la plătire, ce decă dela espedarea provocărilor în 30 zile n'ar urma, dreptul la acele acțiuni se dechiară de perdut și sumele deja plătite trecu la fondul de rezervă al institutului.

5. Acționarii după acțiunile nouă participă la profitul anual și în dreptul acționarilor vechi, numai începând dela anul ce urmează după plătirea valoarei întregi a acțiunilor nouă; pân'atunci voru primi 6% interese după ratele plătite la terminu.

6. Pentru casul că probabil nu toti acționarii vechi voru subscrie atâtea acțiuni nouă, câte acțiuni vechi posedu și așa nu tote cele 1500 acțiuni nouă voru fi subscribe de acționarii vechi în proporțiune cu acțiunile ce au până acum, pentru restul de acțiuni nesubscrise în sensul punctului 2 se deschide subscriere pentru acționari vechi peste numarul acțiunilor vechi și pentru acționari noi.

7. În considerarea fondurilor de peste 20,000 fl. ale institutului, respective ale acționarilor vechi, prețul acestor acțiuni se statoresce în 63 fl. și spese de emisiune 2 fl. Acestu preț de acțiune voru plăti și acționarii vechi după acțiunile subscribe conform punctului 6 din acestu prospectu.

8. După acțiunile subscribe în sensul punctului 6 și 7 se plătesc: la subscriere 13 fl. rata prima și 2 fl. spese de emisiune, la 1 Iulie a. c. 10 fl., ér restul începând dela 1 Septemvre a. c. totu la 2 luni în rate de 5 fl. v. a. Intre altele și aci se voru aplica dispozițiunile punctului 4 și 5 din acestu prospectu.

9. Plătirea ratelor se va confirma în titli provisorii. Acțiunile se voru elibera după plătirea tuturor ratelor.

10. Subscrierile se facu în persoană seu prin plenipotențiatu. Doritorilor se trimitu liste de subscriere.

11. Terminul de încheiere a subscrierilor se defige pe 31 Maiu a. c.

Din ședința consiliului de direcțiune ținută la 28 Martie 1893.

Nr. 97 I-I.

Direcțiunea.

Anunțuri

(insertiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrierei administrațiunii. În casul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădemânt, care cresce cu câtu publicarea se fece mai de multe-ori.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potu cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu, și în tutungeria I. Gross.

FLEISCHER & COMP. Negocitorul de vinuri.

Avemă onore a recomanda on. publicu

depoulu nostru de

VINURI ALBE ȘI ROȘII

cele mai fine cu următoarele prețuri reduse.

Vinuri albe.

(Dessertu de ardealu.)

Ausbruk	fi.	1.20 litru.
Liebfrauenmilch	—	.80 "
Risling (tămăiose) eminentu.	—	.70 "
finu	—	.50 "
Törökhegy	—	.60 "
Muskateller	—	.60 "
Burgundu alb	—	.70 "
Vinu de Ardealu, de masă 1892	—	.36 "
" " mai vechiu.	—	.40 "

Vinuri roșii.

Vinu de Sicilia, nouitate	36	pentru litru.
" Dalmatiu escelentu	30	" "
De Buda	40	" "
" deosebitu	70	" "
Pelinu	40	" "

Musteriilor de cantități mai mari le facem prețuri mai reduse.

Cu distincă stimă:

M. Fleischer & Comp.

89,4-8

Vinu oferitu este curatu mustu de struguri.

Curată reciprocitate. — Fără acționari.

Totu venitul revine celoru asigurați.

Cel mai mare și bogatu institutu de bani din lume.

Fondul de asigurare

907 milioane franci.

The Mutual
societate de asigurare pe viață din New-York
fundată 1843.

Asigură viața după modalitățile cele mai diferite și mai favorabile.

Cu prospecte și cu cele mai bune informațiuni servesce:

Subdirecțiunea Ardelenă seu agentura principală locală
Brașov, ulița Neagră Nr. 45.

MOSTRE atrăgetore pentru mușterii privați gratis și franco. Caete cu mostre, cum nu saū mai vedutu până acum pentru **croitorii** nefrancate.
Eu nu dau **rabat** de 2%, seu 3%, fl. pe metru, nic **cadouri** croitorilor, cum face concurența, ci amu numai prețuri fixe netto pe metru pentru ca fiecare mușteriu să cumpere bun și efțin. Poftiți a vi se presenta numai caetele mele cu mostre. Totodată avertișesu a Vă pădi de anunțuri ale concurenței pentru ieftinătate.

Stofe pentru îmbrăcăminte.

Peruvian și Bosking pentru onoratul cleru stofe prescrise pentru uniforme funcționarilor c. r., asemenea pentru veterani, pompieri, gimnastici, livrăre-ur, postavuri pentru biliarde și mese de jocu, loden obicnuit și impermeabilu pentru rocuri de vânătoare, stofe de spălatu, pleduri de voiagiu dela fl. 4-14 etc.

Cine voiesce a cumpăra **postavuri effine, solide, trainice, din lână curată**, ér nu sdrențe effine și nu prețuescū nică câtu cusutul croitorului, se se adreseze la

Joh. Stikarofsky în Brünn. (Manchesteru anstriei.)

Depositu permanentu de postavuri peste 1/2 millione florini.

Pentru a putea apreția marimea și eficacitatea stabilimentului, declaru că firma mea întreține esportul cel mai mare de **postavuri din Europa fabricate de Kamgarn**, mănunțisuri pentru croitorie și o mare legatorie de mostre.

Spre a ve convinge despre tote aceste invită pe Or. publicu a visita localurile spațioase a stabilimentului de vândare unde suntu ocupate 150 persone.

Trimiterea numai cu Ramburse.

Correspondenta în limba germană, boemă, maghiară, polonă, italiană, francesă și englesă.

A V I S U !

Prenumeratiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potu face și reînoui ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonați se binevoiesc a arăta în deosebii, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou, se binevoiesc a serie adresa lămuritu și să arate și posta ultimă.